

Významná inspirace pro aplikační správněprávní praxi

Důležitá výšeč správního práva procesního

Správní právo procesní patří k disciplínám obtížným nejen pro studenty vysokých škol, ale i pro rozličné orgány veřejné moci, jež je každodenně ve své praxi aplikují. Autoři se zaměřili na jeho relativně samostatnou výšeč – na institut řádných opravných prostředků ve správním řízení. Dané téma dlouho čekalo na monografické a ucelené zpracování. Monografie je strukturována do čtrnácti kapitol, stěžejní pozornost je logicky věnována především institutu odvolání.

Publikace čtenáře nejprve uvádí do dané problematiky obecným, širším právně teoretickým pojednáním o opravných systémech ve správním řízení jako takovém, zejména s osvětlením významu takzvané zásady dvouinstančnosti správního řízení. Nechybí ani klasifikace těchto systémů, respektive jednotlivých prostředků podle rozličných kritérií, jakož i jejich stručná a přehledná charakteristika. Velice plynule pak autoři přechází k výkladu o samotných řádných opravných prostředcích. Zejména upozorňují na ne nesporný fakt, že sice nelze bez dalšího dovodit, že by bylo právo na odvolání (respektive řádný opravný prostředek) garantováno jako základní právo ať už v českém ústavním pořádku, či evropské Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, dodávají však, že tento neuspokojivý stav nemusí být z pohledu de lege ferenda stavem definitivním. Pozornosti publikace pak neuniká ani další z problémů spjatých s aplikací řádných opravných prostředků v praxi (respektive spjatý vůbec s normami správního práva jako takového), a to velmi častý výskyt neurčitých právních pojmů, jakož i prostor k relativně časté aplikaci diskrečního oprávnění ze strany správních orgánů.

Následně publikace přináší podrobný výklad o jednotlivých aspektech a dílčích otázkách odvolání, respektive odvolacího řízení. Jednou ze stěžejních otázek je v této souvislosti ta, kdo je vlastně oprávněn podat odvolání. Otázka je to velmi úzce propojená s institutem účastnictví ve správním řízení, přičemž řádně vymezit okruh účastníků daného řízení představuje jednu z nejsložitějších otázek v každém správním řízení. To ostatně doklá-

dá i bohatá judikatura k této problematice, včetně takzvaného opomenutého účastníka. Publikace se však nebojí žádných sporných či problematických otázek, naopak je sama vyhledává a upozorňuje na ně a na základě analýzy možných přístupů a řešení se pak snaží nabídnout praxi to nevhodnější „jak z pohledu zákona, tak i zásad dobré veřejné správy“.

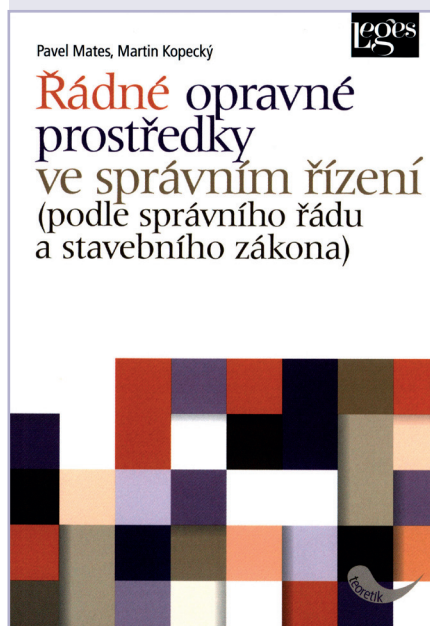
Pro to, aby mohlo odvolání plnit své základní funkce, musí být nejen podáno osobou k tomu oprávněnou, ale též musí tento úkon splňovat základní náležitosti, které na něj klade právní řád, a musí se tak stát i v určité lhůtě. Zde patří k nejsložitějším otázkám jednak řádné posouzení toho, v jakém rozsahu je dané rozhodnutí odvoláním napadeno (zejména správný výklad a aplikace § 82 odst. 3 s. ř.),

jednak i řádná formulace námitek, v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, které mu předcházelo, což má následně stěžejní význam pro rozsah přezkumu rozhodnutí ze strany odvolacího správního orgánu. V této souvislosti klade jeden z autorů otázku, zda může být rozhodnutí nesprávné, ale zákonné. Přikláním se k závěru publikace, že vada věcné správnosti a nezákonnosti jsou velmi úzce propojeny, respektive že požadavek na správnost rozhodnutí je součástí požadavku na jeho zákonnost, a tudíž se umělé (zejména doktrinální) oddělování obou vad nejeví jako aplikačně žádoucí a správné.

Vedle precizního rozboru postupu odvolacího orgánu, jakož i možných forem jeho rozhodnutí velký přínos publikace spatřuji v zacílení na řadu dílčích a v praxi velmi sporných otázek, jako je například otázka, jak postupovat v odvolacím řízení, je-li zjištěno, že přezkoumávaný akt je nicotným rozhodnutím, či jak správně a zákonně aplikovat zásadu koncentrace v odvolacím řízení (včetně specifického řízení o správních deliktech).

Monografie disponuje nejen precizností a podrobností, ale též i komplexností pojetí dané problematiky. Pozornost je sice v převažující míře věnována institutu odvolání a odvolacího řízení, což je zcela logické, nicméně opomenuta nezůstává ani otázka dalších opravných prostředků, jako jsou odpor proti příkazu, námítka v exekučním řízení či specifický prostředek ochrany práv nejen účastníka řízení, ale všech dotčených osob, tedy stížnost. Závěr monografie pak obohacuje materií o náhled na přezkum rozhodnutí a jiných úkonů podle stavebního zákona. Publikace představuje významný inspirační zdroj jak pro stávající aplikační správně právní praxi, tak i pro zákonodárce a odbornou veřejnost. ■

Mates, P., Kopecký, M.: Řádné opravné prostředky ve správním řízení (podle správního řádu a stavebního zákona). Leges, Praha 2015, 176 s.

JUDr. Kateřina Frumarová, Ph.D., je vedoucí Katedry správního práva a finančního práva Právnické fakulty Univerzity Palackého.